

**Державний вищий навчальний заклад
“Ужгородський національний університет”
Економічний факультет
Кафедра економіки і підприємництва**

**ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА АСПИРАНТА
Програма і методичні вказівки
Спеціальність 051 “Економіка”**

Ужгород - 2021

Програма педагогічної практики для аспірантів спеціальності 051 „Економіка” [навч. видання] / Газуда М. В., Газуда Л.М., Готра В.В. Ужгород, 2021. 27 с.

Укладачі :

Газуда Л.М., д.е.н., професор

Газуда М. В., д.е.н., професор

Готра В.В., д.е.н., професор

Рецензенти:

Шуліко А. О. – голова методичної комісії, кандидат економічних наук,
доцент

Колісник Г.М. – доктор економічних наук, професор кафедри обліку та аудиту ДВНЗ „УжНУ”

Відповідальний за випуск: декан економічного факультету, д.е.н.,
доцент, Сержанов В.В.

Рекомендовано на засіданні кафедри економіки і підприємництва ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, протокол № 1 від 28.08.2021 р.

Схвалено на засіданні вченої ради економічного факультету ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, протокол № 1 від 28.08.2021 р.

ЗМІСТ

1. Основні положення.....	4
2. Мета і завдання практики.....	5
3. Місце проходження практики	8
4. Зміст педагогічної практики аспіранта	8
5. Програмні результати навчання.....	10
6. Організаційні основи педагогічної практики.....	10
7. Підсумковий контроль.....	13
8. Нормативно-правові джерела.....	16
9. Список використаних джерел.....	19
Додатки.....	21

1. Основні положення

Педагогічна практика аспірантів відіграє вагомую роль у навчальному процесі Державного вищого навчального закладу „Ужгородський національний університет”, зокрема у підготовці кваліфікованих фахівців вищої школи, які здатні акумулювати новаційні знання, здобувати науковий і педагогічний досвід, формувати власне креативне бачення розвитку національної й регіональної економічної системи, науково-практичні підходи до вирішення проблемних питань і окреслення перспектив територіально-просторового розвитку. На цій основі актуалізації набуває вміння передавати набуті знання, навички і досвід студентській аудиторії.

Педагогічна практика є обов'язковим компонентом підготовки аспірантів, що забезпечується поєднанням теоретико-методологічної та практичної складової навчального процесу. Педагогічна практика сприяє виявленню здібностей аспірантів до викладацької діяльності та формуванню психологічної готовності входження у професію, проведення наукових досліджень.

Педагогічна практика аспірантів є складовою освітньої наукової програми «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю-051 «Економіка», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» з підготовки *докторів філософії (Doctor of Philosophy (Ph. D.))*, і має на меті здобуття аспірантом професійних навичок і вмінь щодо викладання у вищих навчальних закладах (ВНЗ) III-IV рівня акредитації.

Педагогічна практика аспірантів дає можливість опанувати:

- навчально-виховний процес у вищій школі, зокрема ознайомитися з підходами до викладання професійних дисциплін;
- науково-методичну роботу із забезпечення навчального процесу;
- підходи до організації навчальної діяльності студентів;

- здобути компетенції практичної викладацької діяльності.

У процесі педагогічної практики поглиблюються знання з педагогіки вищої школи, розвиваються і закріплюються уміння щодо:

- здійснення науково-методичного оцінювання навчально-методичних комплексів і програм окремих навчальних дисциплін;
- аналізу і критичної оцінки власної діяльності в межах педагогічної практики;
- вдосконалення комунікативних складових викладацької діяльності.

Відповідно до навчального плану і графіку навчального процесу аспірантів практика планується в 3-4 семестрах протягом 4 тижнів. Практика проводиться на кафедрі економіки і підприємництва ДВНЗ «УжНУ». Підготовка, керівництво і організація практикою здійснюється випускаючою кафедрою.

2. Мета і завдання практики

Метою проходження педагогічної практики є ознайомлення аспірантів з принципами організації навчального процесу у закладах вищої освіти, особливостями викладання дисциплін, що відповідають певному науковому напрямку, оволодіння різними видами й методами педагогічної діяльності на рівні кваліфікованого викладача, загальна підготовка аспірантів до викладання у закладах вищої освіти в різних навчальних формах.

Об'єктом практики є навчальний процес підготовки кваліфікованих спеціалістів за фаховим економічним спрямуванням.

Предметом практики є освоєння підходів до забезпечення навчального процесу, окреслення критеріїв ведення успішної педагогічної діяльності, що є вагомим пріоритетом освітньої сфери.

В процесі практики аспіранти отримують нові знання, набувають навички викладання, вміння доносити до студента сучасні знання, новітні інформаційні технології навчання.

Педагогічна практика проводиться відповідно до навчального плану навчання у аспірантурі, затвердженого на кафедрі, та індивідуальною програмою практики, складеної аспірантом спільно з науковим керівником.

Завдання практики:

1. Набуття професійних умінь ведення педагогічної діяльності викладача шляхом залучення аспіранта до виконання різних форм навчально-виховної роботи у вищому навчальному закладі, що зумовлюється:
 - ознайомленням, під час практики, з формами та методами викладання дисциплін на кафедрі економіки і підприємництва, практичне оволодіння ними;
 - формування підходів до критичного оцінювання лекцій та семінарських занять проведених викладачами кафедри з метою забезпечення й організації власної викладацької діяльності;
 - мотивування у аспірантів творчого підходу до науково-педагогічної діяльності, необхідності до самовиховання та підвищення власної кваліфікації;
2. Формування вмінь стосовно планування і організації навчально-методичної роботи викладача тощо.

У процесі проходження педагогічної практики *аспіранти повинні оволодіти певними компетентностями*, зокрема:

- *предметними* як здатності до організації і узагальнення власних знань з їх подальшим впорядкуванням для успішного ведення наукової і педагогічної діяльності;
- *викладацькими*, перейняття досвіду викладання економічних дисциплін;
- *комунікативними*, передусім здатності контактувати, встановлювати педагогічно доцільні взаємини зі студентами, вміння відчувати психологічний клімат студентської аудиторії, ефективно спілкуватися із спеціальною та

загальною аудиторіями, працювати у науковій групі, займати позицію в дискусіях і формувати свої власні думки;

- критичний аналіз, оцінювання і синтез нових ідей;
- вміння отримувати користь із досвіду та знаходження нових рішень під час вирішення певних завдань.

Форма контролю: оформлення аспірантом письмового звіту з педагогічної практики, підготовлена стаття за темою власного дослідження та тези доповіді на конференції.

3. Місце проходження практики

Педагогічна практика може проводитися в закладах вищої освіти та їх структурних підрозділах, які забезпечують умови, необхідні для самостійного виконання аспірантами всієї сфери професійних обов'язків відповідно до освітньо-наукової програми. Для осіб з обмеженими можливостями здоров'я вибір місць проходження практик повинен враховувати стан здоров'я і вимоги за доступністю.

До переліку баз педагогічної практики входять кафедри вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, зокрема структурні підрозділи Ужгородського національного університету у тому числі кафедра економіки і підприємництва економічного факультету ДВНЗ “УжНУ”.

Аспіранти можуть самостійно вибрати для себе місце проходження педагогічної практики.

4. Зміст педагогічної практики аспіранта

Навчально-методична робота становлять сутність педагогічної практики, під час якої реалізується основне завдання практики – формування

у аспірантів навичок викладацької роботи. Навчально-методична робота полягає у:

- відвідуванні лекційних і семінарських занять та консультацій для вивчення методичного досвіду, системи навчальної роботи кафедри в цілому, оволодіння методиками підготовки навчальних занять і викладання навчального матеріалу, зокрема;
- освоєнні засобів організації та контролю самостійної роботи студентів, передусім у процесі підготовки до семінарських занять (додаткові запитання, формування тематики для дискусії, реферативних матеріалів);
- вивченні процесу ведення звітної документації викладача вищого навчального закладу;
- участі в розробленні та оформленні документів, які регламентують діяльність кафедри (документи планування та обліку; протоколи засідань кафедри; плани і звіти викладачів; атестація студентів; нормативні та регламентуючі документи);
- ознайомленні з програмою і змістом курсів, які читаються на кафедрі;
- ознайомленні з організацією і проведенням занять у різних формах;
- здійсненні науково-методичного аналізу і підготовка висновку (що увійде у звіт) проведених занять;
- участі в усіх можливих видах організаційної і педагогічної роботи кафедри;
- розроблення навчально-методичного комплексу (робочої програми конкретної економічної дисципліни),
- відвіданні лекційного заняття з дисципліни „Методика викладання економіки” і його обговорення на засіданні кафедри аспірантами з метою формування власної думки щодо можливостей використання застосованих підходів у викладацькій діяльності;

- підготовка та подання до друку наукової статті відповідно до обраної тематики дослідження;
- участі у міжнародній чи всеукраїнській конференції з поданням тез доповідей з досліджуваної тематики;
- підготовка та формування звіту.

5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Відповідно до освітньо-наукової програми, проходження педагогічної практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність продукувати інноваційні наукові ідеї, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, вирішувати комплексні проблеми в процесі інноваційно-дослідницької та професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення та створення нових цілісних знань чи практики у галузі економіки.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Навички використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-5. Якість та етичні зобов'язання. Знання стандартів і способів мислення, необхідних для наукового дослідження та опублікування, включаючи критичну обізнаність та академічну доброчесність.

ЗК-6. Комунікація. Здатність писати, розмовляти та слухати відповідно до різних реєстрів рідною мовою та іноземною, представляючи складні задачі фахівцям та нефахівцям, використовувати прогресивні інформаційно-комунікаційні засоби.

ЗК-7. Набуття теоретичних та практичних способів діяльності, скеровуючи зусилля і об'єднуючи результати різних досліджень та аналізів, представляючи остаточний результат до визначеного кінцевого терміну.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК-1. Здатність до критичного освоєння наукових досягнень сучасної економічної думки, знання основних концепцій, теорій та практичних проблем економіки, загальних тенденцій і закономірностей функціонування і розвитку господарських систем.

ФК-3. Вміння здійснювати кваліфіковані наукові дослідження в галузі економіки, здобувати та впроваджувати наукові результати, що містять нове знання та мають практичну значущість для усталеного розвитку національної економіки України та її окремих підсистем.

ФК-4. Здатність виявляти та розуміти причинно-наслідкові зв'язки між економічними явищами та процесами у сфері економічного розвитку регіонів, ідентифікувати та оцінювати фактори впливу.

ФК-6. Здатність використовувати понятійно - категоріальний апарат та методологічний інструментарій сучасної економічної теорії для ідентифікації та ефективного вирішення актуальних економічних проблем, розв'язання протиріч суспільного розвитку.

ФК-8. Вміння узагальнювати та презентувати результати самостійних наукових досліджень, складати аналітичні звіти, оцінювати наукові результати крізь призму їх застосування в якості конкретних заходів економічної політики на мікро- і макрорівнях господарювання.

Програмні результати педагогічної практики

ПРН 1.2. Знання фундаментальних праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження, систематизація наукового світогляду.

ПРН 1.3. Знання та розуміння філософської методології наукового пізнання, психолого-педагогічних аспектів професійно-наукової діяльності, власний науковий світогляд та морально-культурні цінності.

ПРН 1.5. Володіння універсальними навичками дослідника через застосування сучасних методів дослідження та інформаційних технологій і стандартних комп'ютерних програм у науковій діяльності, проведення навчальних занять, управління науковими проектами, формування та використання інтегрованих інформаційних баз даних за результатами статистичних спостережень.

ПРН 2.1. Здатність формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.

ПРН 2.4. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові і складні явища та проблеми з науковою точністю критично та самостійно, відстоюючи власну думку.

ПРН 2.6. Здатність аналізувати наукові праці в галузі сучасної економіки, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання.

ПРН 2.7. Здатність здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.

ПРН 3.2. Кваліфіковано та професійно відображати результати наукових досліджень у наукових фахових статтях, міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності.

ПРН 4.2. Здатність формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації.

ПРН 4.3. Здатність самовдосконалюватися, усвідомлювати та нести особисту відповідальність за одержані результати дослідження демонструючи академічну доброчесність.

6. Організаційні основи педагогічної практики

Організацію практики та контроль за її проходженням забезпечує кафедра економіки і підприємництва ДВНЗ «УжНУ», за якою закріплені аспіранти.

Терміни проходження практики зазначаються в навчальному плані аспіранта, її зміст затверджується науковим керівником. Загальне керівництво практикою покладається на завідувача кафедри.

Безпосередній керівник практики **зобов'язаний:**

- забезпечувати чітку організацію, планування та контроль з метою підвищення результативності практики;
- створювати необхідні умови для виконання у повному обсязі програми й індивідуального плану проходження практики;
- оцінювати проходження практики відповідно до положень програми практики;
- інформувати, на засіданнях кафедри, про проходження практики та її результати;
- надавати допомогу організаційно-методичного характеру навчальній взаємодії та з підготовки практикантом індивідуального плану проходження практики, звіту про практику.

У межах завдань практики аспірант має **право:**

- ознайомитися з номенклатурою справ кафедри (обліково-звітними та навчально-методичними матеріалами);
- користуватися матеріально-технічною базою кафедри;
- звертатися за консультаціями з надання методичної допомоги до безпосереднього керівника практики;

- відвідувати заняття досвідчених науково-педагогічних працівників кафедри з метою вивчення методики викладання та передового педагогічного досвіду;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення організації і порядку проведення практики.

При проходженні практики аспірант **зобов'язаний:**

- вивчити нормативно-правові акти з питань законодавчого та нормативно-правового регулювання питань вищої освіти в Україні, організації освітнього процесу та діяльності педагогічних і науково-педагогічних працівників у вищих навчальних закладах;

- дотримуватися службової дисципліни, норм моралі та професійної етики;
- виконувати унормовані вимоги наукового керівника практики;
- відображати результати проходження практики у звітній документації.

У результаті проходження практики здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен **знати:**

- функціональні обов'язки науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів;

- особливості оформлення індивідуального плану роботи науково-педагогічного працівника та змістовне наповнення усіх видів його діяльності;

- форми та засоби організації й контролю самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- структуру та зміст навчальних планів;

- вимоги до складання тематичного плану, навчальної програми, робочої навчальної програми, планів-конспектів семінарського і практичного занять, методику їх підготовки, проведення й аналізу.

У результаті проходження практики здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен **вміти:**

- оцінювати методичне забезпечення навчального процесу відповідно до кафедральної документації;
- встановлювати контакт з аудиторією та підтримувати його протягом заняття;
- використовувати різні технічні засоби навчання в освітньому процесі;
- аналізувати, узагальнювати та обґрунтовувати результати педагогічної діяльності;
- формувати навчально-методичний комплекс з обраної дисципліни;
- методично грамотно формувати звітні матеріали за результатами проходження практики тощо.

7. Підсумковий контроль

Практика оцінюється керівником на основі звіту, що складається аспірантом. Звіт про педагогічну практику відображає результати проходження, освоєння і оволодіння знаннями, набуттям досвіду і навичок педагогічної діяльності в межах кафедри.

Звіт про проходження практики повинен включати опис виконаної аспірантом роботи. Як додаток до звіту повинні бути представлені матеріали щодо відвідування лекційного заняття з дисципліни «Методика викладання економіки», участі у міжкафедральній конференції з поданням тез доповідей з економічної тематики, розробленої робочої програми з економічної дисципліни за вибором.

Звіт про практику повинен містити наступні матеріали:

1. Титульний лист (додаток А).
2. Щоденник педагогічної практики:
 - титульний лист щоденника (додаток Б);

- лист оцінювання виконання програми науково-дослідної та педагогічної практики, виконаної аспірантом

3. Розроблену робочу програму з економічної дисципліни за вибором.

4. Звіт-опис результатів педагогічної практики аспіранта.

5. Відгук керівника практики, де відмічається:

- характеристика аспіранта як наукового й педагогічного фахівця;

- обсяг виконання програми педагогічної практики;

- наявні недоліки в роботі аспіранта-практиканта;

- ступінь готовності аспіранта до самостійного ведення педагогічної й наукової діяльності;

- оцінка виконання аспірантом програми практики.

Звіт про проходження педагогічної практики повинен не тільки за змістом, але і за формою і правильності оформлення відповідати сучасним вимогам викладання у вищих навчальних закладах.

Критерії оцінювання результатів педагогічної практики

Захист практики оцінюється за 100-бальною шкалою з метою одержання еквівалентних оцінок за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання результатів педагогічної практики наведені у табл. 1

Оцінювання звіту з педагогічної практики

Оцінка за системою ECTS	Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Якісні критерії оцінки знань
1	2	3	4
A	90–100	5 (відмінно)	<p>Виконану роботу представлено у звіті з дотриманням усіх вимог у визначений термін; інтерпретації, пропозиції та висновки об'єктивні, логічно обґрунтовані та доцільні; застосовані методики відповідають віковим особливостям студентів. Звіт бездоганний за змістом та оформленням:</p> <p>має цільову спрямованість, містить детальний опис проведеної роботи, глибокий аналіз матеріалу, обґрунтовані пропозиції. Доповідь студента під час захисту є логічною і стислою, відповіді на запитання правильні та ґрунтовні</p>
B	85–89	4 (добре)	<p>Звіт виконаний згідно з вимогами, але містить окремі недоліки; можливі незначні помилки у висвітленні теоретичного чи фактичного матеріалу. Доповідь логічна, відповіді на запитання переважно правильні.</p> <p>За окремими параметрами вбачається доцільність внесення окремих доповнень, уточнень</p>
C	75–84		<p>Звіт містить недостатній аналіз проведеної роботи, слабо обґрунтований. При викладенні виконаних завдань існують недоліки: зроблені помилки у</p>

			висвітленні теоретичного матеріалу, недостатньо аргументовані пропозиції обраних форм і методів викладацької діяльності. Аналіз відвіданих занять містить несуттєві помилки.
D	70–74	3 (задовільно)	Терміни виконання роботи і здача звіту порушено, окремі елементи подано без достатнього обґрунтування, матеріал звіту списано з інших робіт; при перевірці звіту виникає суб'єктивне бажання суттєво переробити як окремі положення, так і роботу загалом. Аналіз відвіданих і проведених занять недостатній
E	60–69		Аналіз відвіданих і проведених занять зроблений, але недостатній і містить суттєві помилки. Узагальнення зробленого за період практики та висновки про досягнення особистих цілей проходження практики безсистемні, непослідовні і не створюють цілісного уявлення про досягнення мети педагогічної практики
FX	35–59	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	Терміни виконання, роботи і здача звіту порушено більш як на 2 тижні; звіт містить суто формальні, неповні дані, неохайний; не дотримано вимог з оформлення; відсутні основні елементи роботи, висновки; матеріал значною мірою треба переробити
F	0–34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Звіт представлений на кафедрі через 3 тижні після проходження педагогічної практики. Звіт не відповідає структурі, в ньому відсутні окремі структурні одиниці звіту, інші структурні одиниці охарактеризовані недостатньо. Звіт повністю треба переробити

Аспіранту, який не виконав програму практики, отримав негативний висновок щодо її проходження або незадовільну оцінку за результатами захисту практики, надається право повторного її проходження та захисту у встановленому порядку.

Матеріали практики зберігаються на кафедрі упродовж поточного навчального року згідно номенклатури.

8. Нормативно-правові джерела

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII із змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII із змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
3. Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи № 943 16 жовтня 2009 р.: Наказ МОН України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
4. Про затвердження Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, № 309 від 1 березня 1999 р.: Постанова Кабінету Міністрів України URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
5. Про Національну доктрину розвитку освіти: Указ Президента України № 347/2002 від 17.04.2002 р.
6. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») : Постанова Кабінету Міністрів України № 896 від 03. 11.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
7. Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах : Наказ МОН України № 161 від 02.06.1993 р. : державна реєстрація: від 23.11.1993 р. № 173. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

8. Про затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) : Постанова Кабінету Міністрів України № 65 від 20.01.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
9. Про затвердження Положення про державний вищий заклад освіти: Постанова Кабінету Міністрів України № 1074 від 5.09.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
10. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій України: Постанова Кабінету Міністрів України №1341 від 23 листопада 2011 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/1326289476970265/page5>
11. Про затвердження форм документів з підготовки кадрів у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації: Наказ МОНмолодьспорту України № 384 від 29 березня 2012 р. : реєстр в Міністерстві юстиції від 3 травня 2012 р. за № 711/21024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
12. Положення про практику студентів ДВНЗ “УжНУ”: Наказ ректора ДВНЗ «УжНУ» № 388/01-17 від 24.02.2017 року.

9. Список використаних джерел

1. Аксьонова О. В. Методика викладання економічних дисциплін: навч. посіб. К. : КНЕУ, 2006. 708 с.
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія: Підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вузів / Міжнародний фонд «Відродження». К.: Либідь, 1998. 558 с.
3. Андрущенко В. П., Бех І. Д., Волощук І. С., Глузман О. В., Гузій Н. В., Дем'яненко Н. М. Педагогіка вищої школи: підручник / АПН України; Інститут вищої освіти /Василь Григорович Кремень (ред.). К. : Педагогічна думка, 2009. 256 с.
4. Балягіна, І. А. Богорад М. А., Ковальчук Г. О. Методика викладання економіки: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. К. : КНЕУ, 2003. 341 с.
5. Баранова Н.П. Тренінги для вчителів з педагогічної майстерності. Х.: Вид. група „Основа”, 2009. 159 с.
6. Велитченко Л. К. Педагогічна взаємодія: теоретичні основи психологічного аналізу /Південний науковий центр АПН України. О.: ПНЦ АПН України, 2005. 302 с.
7. Галузинський В. М., Євтух М. Б. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні: Навч. посібник для викладачів та аспірантів вузів / ІСДО; Київський лінгвістичний ун-т. К. :ІНТЕЛ, 1995. 168 с.
8. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
9. Корсак К. В. Освіта і суспільство, людина в ХХІ столітті: інтегральнофілософський аналіз: Монографія. К.-н.: Вид-во НДПУ ім. М.Гоголя, 2004. 224 с.

10. Кудіна В. В., Соловей М. І., Спіцин Є. С. Педагогіка вищої школи: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. 2-ге вид., доп. і переробл. К. : Ленвіт, 2007. 194 с.
11. Марченко О.Г. Основи педагогічної майстерності. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 112 с.
12. Програма педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Національної академії внутрішніх справ. URL: <https://da.naiu.kiev.ua/assets/files/news/2018/pedpraktika.pdf>
13. Програма педагогічної практики аспірантів /Ю.Ц. Жидецький [розробник]. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 11 с.
14. Програма та методичні вказівки по проведенню педагогічної практики аспірантів /кафедра „Економіка морського транспорту” Одеського національного морського університету URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:MS6IRpFMbR8J:ds.onmu.odessa.ua/pluginfile.php/8054/mod_data/content/
15. Шевченко О.А., Хозраткулова І.А. Тренінги професійного становлення молодих педагогів. Х.: Вид. група «Основа», 2010. 112 с.

ДОДАТКИ

Зразок оформлення титулу звіту з педагогічної практики

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
“Ужгородський національний університет”
Кафедра економіки і підприємництва

ЗВІТ

про проходження педагогічної практики

аспіранта

(ім'я, прізвище, по батькові)

місце проходження практики (повна назва установи)

Керівник практики _____

(посада, прізвище, ініціали)

_____ада,

Ужгород – 20 ____

Титульний аркуш щоденника педагогічної практики

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
“Ужгородський національний університет”
Кафедра економіки і підприємництва

ЩОДЕННИК
педагогічної практики аспіранта

П.І.Б. (повністю) _____

Галузь знань: _____

Спеціальність: _____

Місце проходження практики _____
(найменування організації)

Керівник практики від університету _____ (П.І.Б.)

Початок практики « _____ » _____ 20 ____ р

Закінчення практики « ____ » _____ 20 ____ р

Ужгород – 20 ____

Лист оцінювання виконання
програми науково-дослідної та педагогічної практики, виконаної
аспірантом _____
_____ курсу спеціальності 051 - економіка
ДВНЗ «УжНУ» _____ форми навчання

Вид роботи аспіранта	Кількість балів			
	Мах к-ть балів	вітчизняна	100-бальна	ЕКТС
1. Ознайомлення з Законами України «Про освіту»	5			
2. Ознайомлення з Положенням про організацію навчального процесу в ДВНЗ «УжНУ»	5			
3. Ознайомлення з Положенням про кафедру Економіки і підприємництва в ДВНЗ «УжНУ»	5			
4. Ознайомлення з посадовою інструкцією доцента	5			
5. Ознайомлення з науково - методичною документацією кафедри	5			
6. Ознайомлення з Положенням про проходження педагогічної практики	5			
7. Відвідування лекційного заняття з дисципліни «Методика викла-дання економіки» (проф. Газуда М.В.)	5			
8. Обговорення лекційного заняття на засіданні кафедри	5			
9. Підготовка статті у фахове видання	20			
10. Участь у конференції «Сучасні виклики у розвитку територіальної економічної системи»	10			
11. Ознайомлення з програмою і змістом економічних дисциплін, які читаються на кафедрі	5			
12. Розробка робочої програми з обраної економічної дисципліни	20			
13. Оформлення звіту про проходження педагогічної практик	5			

20 ____ р

Дата захисту « ____ » _____

Керівник практики від кафедри _____ (д.е.н., проф. Газуда М.В.)

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Економічний факультет
Кафедра економіки і підприємництва

**ЗВІТ- ОПИС РЕЗУЛЬТАТІВ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ АСПРАНТА:**

За час педагогічної практики зроблено:

1. Здійснено ознайомлення з нормативними документами, що регламентують здобуття вищої освіти в Україні та діяльність навчальних закладів усіх рівнів акредитації, зокрема з положеннями Закону України „Про вищу освіту” від 01.07.2014 № 1556-VII
2. Одержано відомості про особливості ведення науково-методичної роботи кафедри щодо забезпечення навчального процесу, зокрема: ознайомлення зі структурою індивідуального плану викладачів та навчально-методичних комплексів з відповідних дисциплін, що читаються викладачами кафедр економічного факультету; функціональними обов'язками науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів.
3. Відвідано лекційне заняття з дисципліни „Методика викладання економіки” (проф. Газуда М. В.), зокрема за темою: „Економічна освіта й економічна культура суспільства. Сутність та предмет методики викладання економіки”, з розглядом таких питань: 1) Методика викладання економіки як навчальної дисципліни; 2) Економічна освіта в системі економічної культури суспільства; 3) Економічне мислення і поведінка як мета економічної освіти; з подальшим їх обговоренням на засіданні кафедри, висловлюванням власної думки щодо підходів у викладанні економічних дисциплін і можливістю їх використання у процесі власної педагогічної діяльності.
4. **Прийнято** участь в міжкафедральній конференції « _____ »
підготовлені тези на тему
« _____ »
5. Розроблена робоча програма з економічної дисципліни
« _____ »

Аспірант _____ Дата _____ 20 ____ року.
Керівник практики від кафедри _____

Дата _____ 20 ____ року.

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Економічний факультет
Кафедра економіки і підприємництва

Відгук і оцінка роботи аспіранта
під час проходження педагогічної практики

Аспірант під час проходження педагогічної практики на базі кафедри економіки і підприємництва виконував такі види робіт, зокрема ознайомився з організаційно-методичною і науковою роботою кафедри, особливостями забезпечення навчального процесу. За результатами проходження практики підготовлено звіт і тези доповідей на наукову конференцію.

Старанність аспіранта: у процесі проходження педагогічної практики проявлено старанність

Вміння аналізувати, узагальнювати та обґрунтовувати результати педагогічної діяльності: здобуто навички щодо забезпечення навчального процесу

Ініціатива: проявлено ініціативу та вміння застосовувати набуті теоретичні знання у практичних цілях

Обсяг виконання програми педагогічної практики: виконано відповідно до програми практики

Наявні недоліки в роботі аспіранта-практиканта: порушень і недоліків не виявлено

Ступінь готовності аспіранта до самостійного ведення педагогічної й наукової діяльності: має задатки до здійснення педагогічної й наукової діяльності

На практиці зарекомендував себе в цілому позитивно, заслуговує оцінки:

_____ в національній шкалі оцінювання, _____ по 100бальній шкалі оцінювання,
_____ за системою ECTS

Керівник практики від кафедри _____ / _____ / 27

